

POSILAJĄCY (27) *part praes act*

o prawdopodobnie jasne (*tak w po-*); a jasne.

sg m N posilający (1). ◇ *G* posilając(e)go (1). ◇ *A* posilając(e)go (1). ◇ *f N* posilając(a) (3). ◇ *A* posilającą (4). ◇ *n N* posilając(e) (5). ◇ *I* posilającym (1). ◇ *V* posilając(e) (1). ◇ *pl N subst* posilając(e) (7). ◇ *G pl* posilających (3).

Sł stp s.v. posilać, Cn s.v. posilny, Linde XVIII w. s.v. posilać; poza tym w objaśnieniu s.v. posilny. Wzmacniający, dodający sił, pokrzepiający; confortans Vulg (27) :

a. *O siłach fizycznych, zdrowiu; firmus, robustus, valens Cn (23) : posilający kogo (1): FalZioł V 57 cf Szereg.*

Szereg: »ożywiający i posilający« (1): Bowie^m krew ięft nawyǳi á na znamienitǳy fkarb żywota: zdrowia człowieczego, Y kochanie duchow ożywiających y poŃilających człowieka. FalZioł V 57.

α. *Przez pokarm; alibilis, altilis, athleticus, bene alens Cn (2) : [niewiasta po porodzie] Ma być poŃilona godnem iedzeniem i piciem poŃilającym, Iako polewkami winnemi z żółtki iaiecznemi wczynione FalZioł V 25v.*

posilający co (1): Potrawy ku trawieniu łatwie/ á żółdek poŃilające. SienLek 8v.

β. *Przez leki i środki lecznicze (20) : Czukhier Różany ma włoŃnoŃ poŃilającą j zaŃtanawiającą żywotowe biegunki FalZioł I 115d; [kardamomum] Ma moc poŃilającą dla fwoiey korzennoŃci/ trawjącą y roŃpądzającą wiatrow. FalZioł III 7a, I 14b, 15b, 55c, 71b, 156b, II 8b, III 10c.*

posilający czego (1): Też [kuklik] ięft ziołko poŃilające fercza FalZioł I 58b.

posilający kogo, co (9): á przeto też wodka boragowa ięft ferdeczna/ y na inych wiele niemoczi pomocna/ á nawięzney gdy w wodzie wwarzisz liŃtki fene/ á potom przecedziwŃzi ocznkruy ['] a piy, ięft rzecz pomocna á poŃilająca barzo ludzie mdłe FalZioł I 17d; Ięftly by zathakowem długiem nieodbiciem [lege: nieodbyciem] thego łóŃifka niewiaŃta ona bole wielkie wgłowie y ktemu cięŃzkoŃci w pierŃiach miała/ tedy takowey paniey maią być dawane rzeczy poŃilające głowę y pierŃi, iako ła rzeczy z apteki. FalZioł V 26, I 35b, 133c, V 26, 68v, 82, 82v, 104v.

W charakterystycznych poŃlączeniach: posilający(-a, -e) elektwarz, kołaczki, lekarstwo (3), moc (4), potrawy, rzeczy (4), wino, włoŃnoŃ, ziołko (2); posilający głowę, piersi, serce (serca (G)) (4), suche żyły, wnątrzoŃci, żółdek (2).

Szereg: »potwierdzający albo posilający« (1): Confortatiua. Rzeczy potwierdzające/ albo poŃilające. FalZioł V 96.

b. *O siłach psychicznych: utwierdzający, podnoszący na duchu (4) : Dobryć ięft Pan/ y poŃilający w dzień wtrąpienia: y wie á zna the co w nim máią nádzieię. Leop Nah/z 1/7; LatHar 24.*

posilający co (1): DZiękuięć [...]/ Oycze dobrotliwy/ [...] ZeŃ niebieŃkich táiemnic y wiecznie trwających/ DziŃs mi wżyczyć raczył/ fmył poŃilających. GrabowSet P3.

α. *Zagrzewający do walki [kogo] (1) :*

W przeciwstawieniu: »posilający ... straszący« (1): iż z obudwu Ńtron przez wŃzytek czás bitwy [...] widziano ná powietrzu MęŃá powaŃnego w Biłkupim vbierze/ ktorego być mnimáią S. Stániłławem/ náłŃzych poŃilającego/ A Niemcow ŃtrąŃącego StryjKron 532.

Synonimy: pomagający, umocniający, utwierdzający, wspomagający, wzmagający, zagrzewający; b.α. pobudzający.

Cf **POSILAĆ**

ALKa